

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	4.Kf.700.453/2024/5.
A felperes:	Felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	Független Rendőr Szakszervezet (felperesi képviselő címe, eljáró képviselő: dr. Oláh Tamás kamarai jogtanácsos)
Az alperes:	Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Rendőr- főkapitányság (3527 Miskolc, Zsolcai kapu 32.)
Az alperes képviselője:	dr. Gál Mária Ildikó kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	megbízási díj megfizetése iránt indított közzolgálati jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	felperes (12. sorszámon), alperes (13. sorszámon)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Miskolci Törvényszék 6.K.700.307/2024/11. számú ítélete

V é g z é s:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 12.000 (tizenkétezer) forintban, az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 18.358 (tizennyolcezer-háromszázötvennyolc) forintban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2021. február 1. napjától 2024. január 31. napjáig (a továbbiakban: peresített időszak) az helységli Rendőrkapitányság (a továbbiakban: rendőrkapitányság) állományában körzeti megbízottként teljesített szolgálatot; működési körzete (helység2) a rendőrkapitányságon kialakított körzeti megbízotti csoport (a továbbiakban: KMB csoport)

működési körzetének része volt. A körzeti megbízotti beosztásához nem tartozóan rendszeresen végzett a körzeti megbízotti működési körzetén és a KMB csoport működési körzetén kívül járőri, járőrszolgálati és egyéb (TIK küldések, átkísérések, elővezetések, szabálysértési előkészítő eljárási, ideiglenes megelőző távoltartási feladatokat) szolgálati feladatokat, melyek ellátásáért a rendvédelmi illetményalap 75%-ának megfelelő megbízási díj megfizetését kérte. Az ennek érdekében előterjesztett szolgálati panaszát az alperes vezetője a határozatszám1 számú határozatával megalapozatlanság miatt elutasította.

A felperes keresete

[2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a 2021. február 1. napjától 2024. január 31. napjáig terjedő időszakra bruttó 1.043.568 forint megbízási díj és késedelmi kamata megfizetésére. A megbízási díj mértékét az illetményalap 75%-ában határozta meg; keresete jogalapjaként a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 71. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjait egyaránt megjelölte.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[3] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek bruttó 734.359 forint megbízási díjat és annak késedelmi kamatát; ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[4] A Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjára alapított igényt a Fővárosi Ítéltábla eseti döntéseire hivatkozva nem tartotta megalapozottnak, mert az ideiglenesen megüresedett vagy betöltetlen szolgálati beosztások nem kerültek konkretizálásra és valamennyi felperesi többletfeladathoz hozzárendelésre, illetve bizonyításra, így a státuszok huzamos betöltetlenségéből nem következik a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjaiban foglaltak fennállása. Önmagában az, hogy a felperes mellé az adott szolgálati napokon más járőr nem volt beosztva, nem jelenti azt, hogy a felmerült járőri feladatokat a felperesnek kellett volna ellátnia. A Hszt. 71. § (1) bekezdés b) pontjára alapított igény azért alaptalan, mert arra vonatkozóan a felperes konkrét tényelőadást nem tett, továbbá a peresített időszakban a rendőrkapitányságon szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy nem volt.

[5] A Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapja szerinti kereseti igényt 2022. augusztus 12. napjáig (a továbbiakban: első kereseti időszak) megalapozottnak találta. Ezen időszak tekintetében rámutatott, hogy a körzeti megbízottnak a feladatait elsősorban a saját működési körzetében kellett ellátnia, ami a KMB csoport működési körzetével nem volt bővíthető. A működési körzeten kívül végzett járőri feladatok nem tartoztak a felperes beosztásához; a szolgálatai ellátása során rendszeresen, több alkalommal TIK küldéseket teljesített, melyek csak részben igényeltek késedelmet nem tűrő intézkedést, emellett a működési körzetén kívül rendszeresen látott el ellenőrzéseket, foganatosított elővezetéseket. Havi rendszerességgel kísérorőri feladatokat is ellátott, melyeket a KMB szabályzat 25. a) pontja ezen időszakban tilalmazott. Az alperes nem bizonyította, hogy a felperes által megjelölt szolgálatok ellátása megfelelt a szabályzat 21. pontjában foglalt, a működési körzetből történő elvonást lehetővé tevő feltételeknek, így azok ellátása többletfeladatnak minősült, figyelemmel arra, hogy a járőrszolgálati (és egyéb) feladatok nem tartoztak a felperes kinevezés szerinti beosztásához. A megbízási díj mértékének meghatározása során értékelte, hogy a felperes a munkaköri feladatain túl rendszeresen ahhoz nem tartozó, attól eltérő feladatokat látott el, amelyek összességében szolgálati napjainak nagyobb részét

kitették, ezáltal a felperes számára jelentős többletterhet jelentettek. Mindezek alapján az ellátott többlettevékenységgel a felperes által megjelölt 75%-os mértéket arányban állónak értékelte.

[6] A működési körzeten kívüli elővezetések kivételével a felperes által hivatkozott többletfeladatok a KMB szabályzat 2022. augusztus 12. napjától (2022. augusztus 12. napjától 2023. január 31. napjáig, a továbbiakban: második kereseti időszak) hatályos rendelkezései alapján a megbízási díjra való jogosultságot nem alapozzák meg, mert a KMB szabályzat módosításával a működési körzet fogalma, és az ezzel összefüggő felperesi feladatellátás megváltozott. A körzeti megbízottnak a KMB szabályzat 2. a) pontjában meghatározott kapcsolattartási feladatokat elsősorban a részére meghatározott működési körzetben, a 2. b) és c) pontokban meghatározott feladatokat az adott rendőrkapitányság illetékességi területén kell ellátnia a Járőr- és Őrszolgálati szabályzatról szóló 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás (a továbbiakban: Járőrszabályzat) alapján, így többletfeladat ellátás már nem valósul meg. A módosítás hatálybalépésével a körzeti megbízottnak a rendőrkapitányság illetékességi területén található, bűnügyi és rendészeti szempontból releváns területeket, helyeket rendszeresen ellenőriznie kell, a kísérorri feladat ellátása nem tilalmazott. A KMB szabályzat abban az esetben lehetne jogszabályba ütköző, amennyiben magasabb szintű jogi norma meghatározná a körzeti megbízottak feladatait, azonban ilyen norma nincs, figyelemmel arra, hogy sem a Hszt., sem a 30/2015. BMr 2. számú melléklete sem tartalmaz az egyes beosztásokhoz tartozó munkaköri feladatmeghatározást, amellyel a módosított KMB szabályzat tartalma ütközne. Mindezek okán a működési körzeten kívül teljesített elővezetések kivételével 2022. augusztus 12. napjától a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti megbízási díjigényt a felperes által hivatkozott feladatellátás nem alapozza meg. A KMB szabályzat 62. d) pontja alapján ugyanakkor a működési körzeten kívül teljesített elővezetés a KMB szabályzat módosítás hatálybalépését követően is többletfeladatnak minősül, mely alapján a felperes megbízási díjra jogosult 2022. augusztus – november és 2023. január időszakban.

[7] A működési körzeten kívül teljesített elővezetés a Hszt. 71. § (3) bekezdésének 2023. február 1. napjától (a továbbiakban: harmadik kereseti időszak) hatályos módosítása alapján csak azzal a többletfeltétellel jogosít megbízási díjra, ha az jelentős többletmunkának minősül és nem eseti jellegű. Mindezek alapján 2023. február 1. napját követően jelentős többletfeladatellátást azokra a hónapokra vonatkozóan állapított meg, amikor a felperesnek legalább 3 szolgálatát érintette elővezetési feladat a működési körzeten kívül, továbbá akkor, amikor a felperes sikeres elővezetést hajtott végre az adott – működési körzeten kívüli – településről helységekre, így a 2023. február, április, május, június, július, szeptember hónapokban teljesített elővezetési feladatok ellátása jelentős többletmunkát jelentett a felperes részére, mely alapján megbízási díjra jogosult. Az elővezetések alapján teljesített többletfeladatok alapján megállapított megbízási díj mértékének meghatározása során értékelte a ténylegesen végrehajtott és az egy szolgálatban felmerülő esetek számát, mely alapján a jogszabály által előírt legkisebb mértékű megbízási díjat találta arányosnak. A rendőrkapitányság illetékességi területén kívül teljesített átkísérési feladatokat csekély számuk alapján a KMB szabályzat 21. pontja értelmében eseti jellegűnek tekintette, ami megbízási díjat nem alapoz meg.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[8] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes és a felperes is fellebbezést terjesztett elő.

[9] Az alperes a fellebbezésében annak tartalma szerint – az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezését nem támadva – annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Hszt. 71. § (1)-(6)

bekezdéseiben, 45. §-ában, valamint a 30/2015. BM r. 2. számú mellékletében, a 33/2015. BMr. 10. § (2) bekezdésében, az 57/2013. (XII. 21.) ORFK utasítás (a továbbiakban: TIK utasítás) 3. és 28. pontjaiban foglaltakat; az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a KMB szabályzat 2. pontjában, 3. pont d) alpontjában, továbbá a 15., 18., 20., 21., 22., 24., 25., 31., 37., 57-58., 60-63., 70. pontjában írt, 2022. augusztus 12. napjáig hatályban lévő rendelkezéseket. A tényállást és az irányadó jogszabályokat helyesen állapította meg, azonban – a felperes kereseti kérelmét részben elutasító rendelkezés kivételével – téves következtetésekre jutott. Álláspontja szerint a KMB csoport létrehozásának szakmai indoka annak biztosítása, hogy annak valamennyi tagja a teljes területen biztosítsa a körzeti megbízotti feladatok ellátását, így a csoporttag körzete kibővül a KMB csoport működési körzetével, amit alátámaszt a KMB szabályzat 72. c) pontjában foglalt rendelkezés is. A közterületi szolgálatellátás legalapvetőbb formája a járőrözés, melyet a körzeti megbízott a KMB szabályzat 50-63. pontjai szerint látja el, ezért az elsőfokú bíróság jogszabálysértően minősítette a járőri feladatokat többletfeladatnak. Téves az a következtetés, hogy a körzeti megbízott által ellátott közterületi szolgálat akkor tekinthető a körzeti megbízotti beosztásba tartozó feladatnak, ha azt a körzeti megbízott a működési körzetében és járőrrel közösen látja el. A KMB szabályzat a 24. pontjában rögzített, körzeti megbízotti közterületi feladat ellátását a működési körzeten kívül a 21., 22., 24. pontokban, csoport létrehozása esetén a KMB szabályzat 15. pontjában foglaltak figyelembevétele mellett a KMB csoport teljes körzeti megbízotti működési körzetében írja elő. A KMB szabályzat 21. pontjában írt esetkörök összesítve nem értékelhetők, mert az egyes esetek egyidőben is felmerülhetnek, a működési körzetből való elvonásnak ugyanis nem kizáró feltétele a rendszeresség. A TIK küldésekre az esetek 90%-ában késedelmet nem tűrő rendőri intézkedés miatt került sor, ami nem mellőzhető azon az alapon, hogy arra az adott hónapban már többször sor került. Nem eshet a terhére, ha egy hívás késedelmet nem tűrő jellegéről az intézkedés elrendelésének időpontjában nem minden esetben lehet egyértelműen állást foglalni. Nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság a KMB szabályzat 21. c) pontjával kapcsolatban, hogy a perbeli időszak jelentős részében veszélyhelyzet állt fenn, és egyes feladatok elrendelésére kizárólag a veszélyhelyzetre tekintettel került sor. A felperesnek az elővezetési feladatokat a KMB szabályzat 62. pont d) és 44. pontja alapján, visszautalva a KMB szabályzat 2. pont c) és 25. pontjában írtakra a rendőrkapitányság – nem csupán a működési körzet – illetékességi területén lakóhellyel rendelkező elővezetett tekintetében kell végrehajtania. A 2023. február 1. napjával hatályos Hszt. 102. §-a a szolgálatteljesítésre vonatkozik, ezért azt a megbízási díjra való jogosultság szempontjából alkalmazni kell, ami nem üresíti ki a Hszt. 71. §-ában szabályozott megbízási díj jogintézményét, mert a megbízási díj a szolgálatteljesítési időn kívüli, az érintett számára a végzettsége, képzettsége alapján általa ellátható, de a foglalkoztató szervezeti egység feladatkörén kívüli többletfeladatokért továbbra is jár, amit a felperes nem látott el. A megbízási díj összege tekintetében vitatta az elsőfokú bíróság által megállapított mértéket, mivel a munka bonyolultsága, időigénye, gyakorisága egészében legfeljebb 50%-os mértékű megbízási díjra adna alapot.

[10] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A Kúria Kf.VII.39.549/2021/4. számú döntésére hivatkozással rámutatott: a körzeti megbízott járőrszolgálatba csak kivételesen osztható be, kizárólag a működési körzetében, járőrrel közösen. Ebből következően a működési körzeten kívül, akár a körzeti megbízotti csoport működési területén sem vehető igénybe járőrszolgálatra. A körzeti megbízotti csoport működési körzete tehát nem ad arra felhatalmazást az alperesnek, hogy azon belül bármilyen rendészeti feladatot ellásson a körzeti megbízott. A kísézői feladatok ellátásának pedig azért van jelentősége, mert ezen feladatok kifejezetten tilalmazottak a körzeti megbízottak számára. Az alperes azt sem jelölte meg, hogy a felperes a különleges jogrenddel összefüggésben milyen feladatot látott el. A Fővárosi Ítéltábla - második kereseti

időszakra vonatkozó - eseti döntései szerint a KMB szabályzat módosítása kiüresíti a körzeti megbízotti beosztás tényleges és lényeges tartalmát, valamint - a harmadik kereseti időszakkal összefüggésben - a Hszt. 102. §-ának 2023. február 1. napjától hatályos módosítását nem lehet úgy értelmezni, hogy a hivatásos állományú megbízási díj nélkül lenne köteles a képzettségének megfelelő minden feladatot ellátni.

[11] A felperes a fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett részében változtassa meg, a felperes teljes keresetének adjon helyt, és további bruttó 309.209 forint megbízási díj és 32.807 forint elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezze az alperest. A Hszt. 71. § (1) bekezdés b) pontja körében elfoglalt ítéleti álláspontot nem támadta, egyúttal kiemelte, hogy a fellebbezés kizárólag az elutasított, 2022. augusztus 12. napjától 2024. február 29. napjáig terjedő időszakra vonatkozó megbízási díj megfizetésére irányul. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) és c) pontját, valamint (5) bekezdését, a 30/2015. BMr. 2. számú mellékletét, ezzel összefüggésben a KMB szabályzat rendelkezéseit, különösen annak 2. és 21. pontját; valamint a Járőrszabályzat rendelkezéseit; ezen túlmenően a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 23. §-át és 24. § (1) bekezdését; valamint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1)-(2) bekezdéseit, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 263. § (1) bekezdését és 267-268. §-ait. Rámutatott, hogy a 30/2015. BMr. 2. számú melléklete alapján határozható meg, hogy az egyes beosztásokhoz milyen munkaköri feladatok társulhatnak; ily módon a KMB szabályzat módosítása a Hszt.-vel és a 30/2015. BMr.-rel is ellentétes. A Fővárosi Ítéltábla eseti döntései rámutattak, hogy a KMB szabályzat módosításával teljesen kiüresedne a körzeti megbízotti beosztás tényleges és lényeges tartalma, amely elsősorban a KMB szabályzat 2. a) pontja szerinti területen az ott meghatározott feladatok ellátása. A Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontja esetén a bizonyítás nem csupán tényadatokon, hanem megalapozott következtetéseken is alapulhat. Ilyennek tekintendő az is, ha a létszámhiány az állománytáblából megállapítható, mert ez esetben az érintett feladatokat szükségszerűen a hiányzó létszám helyett másoknak kell ellátniuk. A KMB szabályzat módosítását követő időre megállapított megbízási díj mértékével nem értett egyet, az álláspontja szerint nem áll arányban a többletfeladatok okozta többletterheléssel. A Hszt. 2023. február 1. napjával hatályos módosítása nem releváns, lényeges változást nem jelentett, mert a bírói gyakorlat által már alkalmazott elveket deklarálta a törvénymódosítás, a perbeli esetben pedig a jelentős, nem eseti jellegű többletmunka megállapítható. A Hszt. 102. §-a e körben nem alkalmazható, mert az nem a megbízási díj feltételeit, hanem az utastás teljesítésének általános szabályait tartalmazza.

[12] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet felperesi fellebbezéssel érintett részében történő helybenhagyását kérte, egyebekben fenntartotta a fellebbezésében foglalt petitumot. Kiemelte: a felperesnek a KMB szabályzat módosítását követően is olyan feladatokat kellett ellátnia, amit korábban számára a működési körzetén belül már előírtak; a változás abban nyilvánult meg, hogy az a rendőrkapitányság illetékességi területére bővült. A felperes nem jelölt meg konkrétan egyetlen olyan, általa ellátott feladatot sem, amelyet a KMB szabályzat nem tartalmaz, illetve részletesen nem indokolta, hogy az általa ellátott feladatok miért nem illeszthetők be a körzeti megbízott beosztásába. A Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakon túli többletfeladatra a felperes nem hivatkozott. A Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjával kapcsolatosan a felperes nem bizonyította, hogy ideiglenesen megüresedett vagy betöltetlen szolgálati beosztás ellátása céljából került igénybevétele, a létszámhiányból pedig nem következik okszerűen, hogy más beosztást látott el.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[13] Az alperes fellebbezése alaptalan, a felperes fellebbezése – az alábbiak szerint – részben megalapozott.

[14] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Kp. 108. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján túlnyomórészt helyesen rögzítette a tényállást, a releváns jogszabályi rendelkezéseket felhívta, ám azokból részben (a második és harmadik kereseti időszak vonatkozásában) helytelen jogi következtetést vont le.

[15] A felperes fellebbezésében vitatta az elsőfokú ítéletet Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjával kapcsolatos álláspontját. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor helytállóan mutatott rá, hogy önmagában a járőri, járőrvezetői státuszok betöltetlensége a megbízási díj iránti igényt nem alapozza meg, ahhoz szükséges a felperes által hivatkozott ideiglenesen megüresedett, vagy betöltetlen szolgálati beosztások konkretizálása és azok valamennyi felperesi többletfeladathoz történő hozzárendelésre. A státuszok huzamos betöltetlenségéből nem következik okszerűen a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontjaiban foglaltak fennállása, mert ez a körülmény nem jelenti szükségképpen azt, hogy a felmerült járőri feladatokat konkrétan a felperesnek kellett volna ellátnia. Az ítélkezési gyakorlat már rámutatott, a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontja szerint megbízási díjra akkor jogosult a felperes, ha más beosztásban való foglalkoztatására a perbeli időszakban nem egy meghatározott feladat elvégzése, hanem egy teljes betöltetlen munkakör ellátása céljából került sor (Kf.VII.39.661/2020/5.). A felperes keresetében nem hivatkozott más beosztásban való foglalkoztatásra, hanem a betöltetlen járőrstátuszok okán, az ahhoz tartozó részfeladatok elvégzésére, ezért a fellebbezése e körben alaptalan.

[16] A másodfokú bíróság előjáróban – az első kereseti időszakra vonatkozóan – leszögezi, hogy a kialakult bírói gyakorlat az alperes által kifogásolt, fellebbezéssel érintett jogkérdésekben már állást foglalt (Kf.45.006/2022/4., Kf.45.156/2021/4.), attól való eltérésre a másodfokú bíróság nem látott indokot, ilyen indítványt az alperes nem tett, sőt fellebbezése a Kúria gyakorlatát teljes egészében figyelmen kívül hagyta. A következőes bírói gyakorlat szerint az állománytáblában rendszeresített beosztásokhoz tartozó feladatokat a munkáltató a munkaköri leírásban egyoldalú utasításával rögzítheti, a munkaköri feladatok meghatározása azonban nem lehet önkényes. A munkáltató egyoldalú utasítási jogával kizárólag az állománytáblában rendszeresített beosztás keretein belül határozhatja meg azokat a ténylegesen ellátandó feladatokat, melyeket a hivatásos állomány tagja jogosult és köteles ellátni. Az alperesnél a felperes körzeti megbízotti beosztása az állománytáblában rendszeresített, egyúttal a kinevezésében rögzített szolgálati beosztás, ily módon munkakörének kiterjesztő értelmezésére nincs lehetőség (Kf.VII.39.247/2020/4., Kf.VII.39.389/2021/4., Kf.VII.39.523/2021/4.). A rendvédelmi szerveknél, így az alperesnél ellátandó beosztások kógensék, azok szervezeti hierarchiája, besorolása jogilag rendezett; ezen túlmenően a KMB szabályzat, valamint a járőrszabályzat rendelkezéseiből is következik, hogy a körzeti megbízotti feladatok és a járőr feladatok ellátása elválik egymástól.

[17] A Kúria több hasonló ügyben hozott ítéletében (Kf.VII.39.549/2021/4., Kf.VII.40.550/2021/4., Kf.VII.40.556/2021/4., Kf.VII.45.018/2021/4.) is akként foglalt állást, hogy a körzeti megbízott és a járőr beosztás nem egyező, hanem egymástól különböző beosztások, ezért az elsőfokú bíróság az első kereseti időszak vonatkozásában helytállóan állapította meg,

hogy a munkáltató egyoldalú utasítása alapján végzett feladatok nem a felperes kinevezése szerinti beosztásához tartozóak voltak.

[18] A KMB szabályzat 37. pontja alapján a körzeti megbízottnak a szolgálatteljesítési idejének legalább 70%-ában közterületi tevékenységet kell ellátnia, ugyanakkor az alperes értelmezésével ellentétben nem bármely közterületen, hanem saját működési területe közterületén; a közterületi szolgálat egyébként sem feleltethető meg a járőrszolgálatnak. Mindezekon felül a módosítás előtti KMB szabályzat 24. pontja nem tette a körzeti megbízott feladatává a járőrszolgálat ellátását, csupán annak lehetőségét teremtette meg, hogy a körzeti megbízott – alapvetően a működési körzetében – járőr vezetőjeként közterületi szolgálat végrehajtására járőrrel közösen beosztható legyen.

[19] Az elsőfokú bíróság arra is helytállóan hivatkozott, hogy a KMB csoport létrehozása a KMB szabályzat 3/d. és 15. pontjában foglalt szabályozásból következően nem jár azzal a következménnyel, hogy a körzeti megbízott eredeti működési körzete megváltozna, az a KMB csoport működési körzetével kibővülne. A körzeti megbízotti csoport létrehozásának a célja, továbbá annak megítélése, hogy mely feladatok ellátása tartozik a felperes körzeti megbízotti beosztásához és melyek haladják meg azt, olyan kérdés, melynek jogértelmezését a Kúria már elvégezte, amelytől a másodfokú bíróság eltérni nem kíván. A Kúria a körzeti megbízott által működési körzetén kívül végzett járőri feladatokkal összefüggésben több határozatában kimondta: amennyiben a körzeti megbízott hosszabb időszakon át, rendszerszintűen a beosztásához nem tartozó feladatkört ellátja, a járőrfeladatokat a körzeti megbízotti működési és csoportműködési körén kívül nem eseti, hanem napi rendszerességgel végzi, az többletszolgálatnak minősül, így annak ellentételezésére jogosult (Kf.VII.45.176/2021/4., Kf.VII.45.184/2021/4.). Az elsőfokú bíróság ezzel egyezően helytállóan mutatott rá, hogy a KMB szabályzat egyértelműen meghatározza, hogy a körzeti megbízott járőrfeladatokat milyen szűkítéssel hajthat végre. Ebből az következik, hogy amennyiben ettől eltérően teljesíti a járőri feladatokat, megbízási díjra jogosult.

[20] Az elsőfokú bíróság bizonyítékokkal alátámasztotta (felperes által csatolt, alperes által nem vitatott kimutatások, TIK küldési naplók, tanúvallomás) annak is megfelelő indokát adta, hogy a felperes ezen többletfeladatokat nem eseti jelleggel, hanem rendszeresen látta el, amely feladatok szolgálatai többségét érintették. Mindebből helyesen vont le az elsőfokú bíróság azon következtetést, hogy a felperes szinte minden szolgálatban a saját működési körzetén kívül is látott el szolgálati feladatokat. Helyesen értékelte, hogy a felperes a járőr feladatokat a körzeti megbízotti működési és csoportműködési körzetén kívül nem eseti, hanem napi rendszerességgel látta el, melyre nem adott jogalapot a KMB szabályzat 24. pontja, valamint 2. pont b)-c) alpontjai, miután ezek a feladatok nem a felperes kinevezés szerinti beosztásához tartozóak. A Kúria következetes – a perben is irányadó – gyakorlata szerint a munkáltató utasítása alapján a hivatásos állomány tagja ugyan esetenként köteles ellátni a beosztása szerinti tevékenységhez nem tartozó feladatokat, az ilyen jellegű feladat tartós ellátása ugyanakkor nem maradhat ellentételezés nélkül (Kf.VII.39.523/2021/4., Kf.VII.39.525/2021/3.). Az a körülmény, hogy a felperes működési körzetéből jogszzerűen elvonható volt, nem jelenti egyben azt, hogy a beosztásához nem tartozó többletfeladatok ellátásáért megbízási díjra nem jogosult.

[21] A KMB Szabályzat 21. pontja csak eseti jelleggel hatalmazza fel a munkáltatót arra, hogy a körzeti megbízottat a működési körzetéből elvonja. A felperest – az alperes által sem vitatott feladatkimutatás szerint – a perbeli időszakban havonta nagy számban, rendszeresen, tehát nem eseti jelleggel osztották be a körzeti megbízotti működési körzetén

kívül járőri és egyéb feladatokra, amire a KMB szabályzat nem ad felhatalmazást. Ezért a működési körzeten kívüli járőri tevékenysége a felperest különleges jogrend időszakában is megbízási díjra jogosította. A veszélyhelyzet miatti személyi átcsoportosítások a felperes eredeti szolgálati beosztása mellett ellátott többlettevékenység ellentételezése alóli mentesülésre nem adnak alapot (Kf.VII.45.184/2021/4., Kf.VII.45.176/2021/4.).

[22] Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy a KMB szabályzat egyértelműen meghatározza, hogy a körzeti megbízott járőr feladatokat milyen szűkítéssel hajthat végre. Ebből az következik, hogy amennyiben ettől eltérően teljesíti azokat, megbízási díjra jogosult. Lényeges azt is hangsúlyozni, az eldöntendő kérdés nem az volt, hogy a TIK jogszerűen utasíthatta-e a felperest, hanem az, hogy ezekért a többletfeladatokért a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pont szerinti ellentételezésre jogosult-e. Összegezve, az elsőfokú bíróság ezen (első) kereseti időszak tekintetében helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperest a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján a megbízási díj megilleti.

[23] Az ezen (első) kereseti időszakra megítélt megbízási díj mértékével összefüggésben a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá:

[24] Miután az alperes nem állapított meg és nem fizetett megbízási díjat a felperesnek, azt az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében határozhatta meg; a másodfokú bíróságnak a felülbírálat keretében az elsőfokú bíróság ezen mérlegelési tevékenységének jogszerűségét kellett vizsgálnia. Ezzel összefüggésben a legfontosabb kérdés a hatásköri anyagi jogi szabályok vizsgálata, az, hogy a jogilag kötött mérlegelés a jogszabályok keretei között történt-e. Amennyiben ugyanis a jogszabály a mérlegelés szempontjait meghatározza, a másodfokú bíróságnak a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között azt kell megítélnie, hogy az elsőfokú bíróság a döntése meghozatalánál érvényesítette-e ezeket a törvényi előírásokat.

[25] Kétségek nélkül mérlegelési jogkörnek felel meg az a jogalkotói megoldás is, ha a jogszabály valamely jogkövetkezmény mértékét meghatározott tartományban („től-ig” keretben) fejezi ki konkrét mérlegelési szempontok nevesítése nélkül, amely jelen ügyre vonatkoztatva azt jelenti, hogy a Hszt. 71. § (5) bekezdésében rögzített, az illetményalap 50-200%-ban megállapítható megbízási díj meghatározása mérlegelési jogkört jelent. Ehhez kapcsolódóan a Belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 31/2015. BM rendelet) 35. § (6) bekezdése jeleníti meg a mérlegelés szempontjait, amely szerint a helyettesítési díj mértékét a többletfeladat nagysága, a megbízással járó többletterhek, a helyettesített szolgálati beosztás besorolása alapján a Hszt. 71. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével kell meghatározni. Ezen mérlegelési pontok mentén kellett az ítéltáblának megvizsgálnia, hogy melyek voltak az elsőfokú bíróság mérlegelésének szempontjai, és azokat okszerűen vette-e figyelembe.

[26] Az ítéltábla megállapította – annak szem előtt tartásával, hogy a jogszerűségi kontroll a másodfokú bíróság számára felülmérlegelési lehetőséget nem biztosít –, hogy az elsőfokú bíróság az elvégzett mérlegelési tevékenysége során az anyagi jogszabály (Hszt. 71. § (5) bekezdése) által meghatározott tartományban maradt, amikor a megbízási díj mértékét az illetményalap 75%-ban határozta meg; ezen felül az általa figyelembe vett és ítéletének [115]-[116] bekezdéseiben ismertetett mérlegelési szempontok beilleszthetők voltak a 31/2015. BM rendelet 35. § (6) bekezdése szerinti kritériumok közé. A jogi indokolásban leírtak alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az arányosság vizsgálatánál értékelte, hogy a felperes rendszeresen és visszatérően végezte a beosztásába nem tartozó feladatokat, ugyanígy azt is, hogy több különböző típusú feladatot látott el; ezen felül figyelembe vette, hogy megbízási díj nem csupán akkor jár, ha a felperes a saját beosztásánál magasabb beosztásba tartozó feladatokat lát el. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem korlátaira

figyelemmel kellően indokolt döntést hozott arról, hogy miért fogadta el a felperes által megjelölt mértékű megbízási díjat, mellyel szemben az alperes nem terjesztett elő a perben olyan konkrét bizonyítékokkal alátámasztott érvelést, amely miatt indokolt lett volna az elsőfokú bíróság által részletezett mérlegelési szempontok felülbírálata.

[27] A másodfokú bíróság a továbbiakban a második és a harmadik kereseti időszakra igényelt megbízási díjjal összefüggésben elfoglalt, a keresetet e körben részben elutasító ítéleti álláspontot vizsgálta.

[28] Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a KMB szabályzat 2022. augusztus 12. napjától hatályos rendelkezései alapot teremtettek a felperes munkakörének a járőri munkakörrel történő bővítésére a rendőrkapitányság teljes területén. Az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK), mint központi államigazgatási szerv [a kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. § (2) bekezdésének d) pontja] vezetője a Jat. 23. § (4) bekezdés c) pontjában szabályozott jogkörénél fogva normatív utasításban szabályozhatja a vezetése, irányítása, vagy a felügyelete alá tartozó szervek szervezését és működését, valamint tevékenységét, így normatív utasításban határozhatja meg a körzeti megbízottak feladatellátását, tevékenységi körét, azaz egyes munkaköri feladatait. A KMB szabályzat mint ORFK utasítás 2022. augusztus 11. napjáig hatályos rendelkezései a 30/2015. BMr. 2. számú mellékletével konform módon értelmezhetően rögzítették, hogy a körzeti megbízott mely sajátos körülmények mellett láthat el és milyen illetékességi területen járőri, járőrszolgálati feladatokat; azaz nem tekintette a munkakör részének egy másik munkakör – akár átmeneti, akár tartós – feladatainak ellátását, csupán részfeladatok ellátásáról rendelkezett. Ezzel szemben az ORFK vezetője a KMB szabályzat 2022. augusztus 12. napjától hatályos módosításával, annak 2. pont b)-c) alpontjai és 44. pontja értelmében – a 25. pontban tett kivétellel –, arra utasította az alárendelt szerveket, hogy a rendőrkapitányság teljes illetékességi területén tekintsék a körzeti megbízotti munkakör részének a járőrszabályzat szerinti feladatok ellátását, tehát a járőri, járőrszolgálati feladatok majdnem teljes körének elvégzését. E vonatkozásban a két beosztás munkaköri feladatai között minimális disztinkciót a KMB szabályzat 2. pont a) alpontja és 25. pontja szerinti feladatok jelentenének. Ennél fogva a munkáltató a 30/2015. BMr. 1. § a) pontjába és 2. számú melléklete 3. pontjába ütközően a körzeti megbízotti beosztás részének tekinti a járőri beosztás feladatainak ellátását. A Jat. 23. §-a szerinti közjogi szervezetszabályozó eszköz a Jat. 24. § (1) bekezdése alapján jogszabállyal, így a 30/2015. BMr. [Alaptörvény T) cikk (2) bekezdés] nem állhat ellentétben. Amennyiben a bíróság a KMB szabályzatnak olyan értelmezést tulajdonítana, hogy a körzeti megbízotti beosztás magában foglalja a járőri beosztás csaknem valamennyi feladatát, úgy sérülnének a 30/2015. BMr. szolgálati beosztásra vonatkozó szabályai, ezzel együtt a Hszt.-nek a besorolásra (114-119. §), valamint az illetmény meghatározására (154-162. §) kialakított kógens rendelkezései, amelyek a szolgálati beosztáshoz kötöttek. Ezzel teljesen kiüresedne a körzeti megbízotti beosztás tényleges és lényeges tartalma, amely elsősorban a KMB szabályzat 2. pont a) alpontja szerinti területen az ott meghatározott feladatok ellátása. A KMB szabályzat módosítása tulajdonképpen azonosíthatatlanná tette a körzeti megbízott beosztásához esetlegesen hozzátartozó, korábban megbízási díj megfizetése nélkül teljesítendő járőri, járőrszolgálati részfeladatokat is; egyben a 15. pontban egyértelművé tette, hogy a járőri többletfeladatok ellátásának vizsgálatában a körzeti megbízotti csoportkörzetnek semmiféle szerepe nincs; a csoportkörzet funkciója csak a 2. pont a) pontja szerinti feladatok tekintetében értelmezhető. Mindennek tükrében a – Hszt. és a 30/2015. BMr. szabályozásának sérelme nélkül – nem lehet olyan értelmezésre jutni, hogy a körzeti megbízotti beosztás magában foglalná a járőri beosztás majdnem valamennyi feladatát.

[29] A fentiek szerint az elsőfokú bíróság – az elővezetés teljesítése kivételével – tévesen állapította meg, hogy a KMB szabályzat módosítását követően a többletfeladat ellátás már nem valósul meg, ha a körzeti megbízott a rendőrkapitányság illetékességi területén végzi a KMB szabályzatban előírt feladatait, ezért jogszabálysértően mellőzte annak vizsgálatát, hogy a keresetben hivatkozott többletfeladatok a megbízási díj jogalapját megteremtik-e.

[30] Az ítéltábla végül az elsőfokú ítélet jogszerűségét a Hszt. módosítással érintett harmadik kereseti időszak tekintetében vizsgálta. Az elsőfokú bíróság a Hszt. 2023. február 1. napjától hatályos rendelkezéseinek helytálló értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a megbízási díjra jogosult a felperes, amennyiben a szolgálati beosztásához nem tartozó többletfeladat ellátásával jelentős többletmunkát végez, ami nem eseti jellegű. Ugyanakkor - értelemszerűen - a KMB szabályzat módosítására vonatkozóan a második kereseti időszak kapcsán kifejtettek ezen (harmadik) kereseti időszakra is irányadóak, így az elsőfokú bíróság a keresetben hivatkozott – az elővezetés teljesítésén túli – többletfeladat ellátás vizsgálatát ezen időszakban sem mellőzhette volna.

[31] Az alperes érvelésével szemben a Hszt. módosított 102. § (1) bekezdésének b) pontja nem értelmezhető akként, hogy a felperes megbízási díjra csak akkor jogosult, ha a többletmunkát a foglalkoztató szervezeti egység feladatkörén és szolgálatteljesítési idején kívül látja el. A szolgálati jogviszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a törvényben és más jogszabályokban meghatározott jogosultságok illetik és kötelezettségek terhelik. A szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok alapvetően kógenssek. A Kúria egy korábbi döntésében rámutatott, hogy a kógens rendelkezések kiterjesztően nem értelmezhetőek, azok alkalmazása minden esetben kötelező (EBH2016. M.11.); ilyen törvényi rendelkezéstől sem a felek, sem pedig a bíróság nem térhet el. A jogalkotó hatáskörébe tartozó kérdés dönteni arról, hogy valamely juttatást a munkavállalók/hivatásos állomány tagjai részére megteremti-e, és az is, hogy azt milyen feltételekkel (BH2015. 79.).

[32] A Hszt. 2023. február 1. napjától hatályos módosításával a jogalkotó a megbízási díj jogintézményét megtartotta, azt a Hszt. 71. §-ában – a X. fejezetben meghatározott, a szolgálat teljesítésére vonatkozó általános rendelkezésektől – elkülönítetten továbbra is szabályozni kívánta akként, hogy az általánoshoz képest eltérő, a korábbiakhoz viszonyítva szigorúbb feltételek szerinti elbírálást írt elő. Nem vitás, hogy a hivatásos állomány tagja – a jogalkotó szándéka szerint – a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a szolgálat ellátásával összefüggésben köteles a szolgálati beosztásából eredő, valamint – a rendes szolgálatteljesítési idején belül külön ellentételezés nélkül – a szolgálati beosztásához nem tartozó, a végzettsége, képzettsége alapján részére a foglalkoztató szervezeti egység feladatkörén belül meghatározott szolgálati feladatait a törvényes előírásoknak, a parancsoknak és intézkedéseknek megfelelően – szükség esetén a veszély vállalásával –, az elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan végrehajtani. E szabály azonban nem jelenti azt, hogy amennyiben e többletfeladatot az állomány tagja rendszeresen, tehát nem eseti jelleggel, és számára jelentős többletmunkát eredményezve végzi, akkor annak ellentételezésére ne lenne jogosult. A Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjának módosítása a hivatásos állomány tagját általános jelleggel a megbízási díjra való jogosultságból nem zárja ki, ezen értelmezéssel a megbízási díj jogintézménye [a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja, valamint (3) bekezdése] kiüresedne.

[33] A Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjának ezért csak olyan értelmezése lehet helyes, mely a 71. § (1) bekezdés c) pontja alkalmazásának is teret enged, ellenkező esetben a hivatásos állományú tag szolgálatteljesítési idején belül, ellenszolgáltatás nélkül, lényegében korlátozásoktól mentesen a beosztásához nem tartozó feladat ellátására megbízhatóvá válna.

A Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjában és (3) bekezdésében meghatározott többletfeltétellel válik el a megbízási díj az általános szabályozástól; e speciális juttatás megfizetésére vonatkozó jogalkotói szándék a Hszt. 71. §-án keresztül érvényesül, jelesül az, hogy habár a hivatásos szolgálati jogviszony különleges közszolgálati jogviszony, azonban a rendszeresen előforduló, jelentős többletmunka ellátásáért a hivatásos állomány tagjainak is ellenszolgáltatásban kell részesülniük. Ezt a jogi álláspontot támasztja alá, hogy a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjában a rendszeresen elvégzett jelentős többletmunkára való utalás nem szerepel, azonban e kitétel a 71. §-ban, mint speciális szabályban megtalálható; ezen feltételek teljesülése esetén megbízási díj jár. Alaptalanul hivatkozott tehát az alperes arra, hogy a perbeli időszak harmadik részében a felperes megbízási díjra való jogosultságát a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontja kizárja, ugyanis ez esetben is érvényesül a lex specialis derogat legi generali elv, miszerint az általános szabályt a speciális szabály minden esetben felülírja. A perbeli esetben ez akként valósul meg, hogy a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjában szereplő általános szabály helyett, a 71. §-ban rögzített rendelkezést kell alkalmazni.

[34] Az elsőfokú bíróság a módosított KMB szabályzat téves alkalmazása (értelmezése) folytán az elővezetésen kívül a keresetben hivatkozott feladatellátásokat a megbízási díjra jogosító többletfeladatok köréből kizárta, így jogsértő módon nem vizsgálta, hogy azok alapján a perbeli időszak második és harmadik része vonatkozásában teljesülnek-e a megbízási díjra vonatkozó jogosultság Hszt. 71. §-ban foglalt feltételei, így az általa megállapított tényállás sem lehet teljes.

[35] Miután a fentiekhez kapcsolódó tényállási elemek hiányában a másodfokú bíróság nem rendelkezett az elsőfokú ítélet megváltoztatásához szükséges adatokkal, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Kp. 110. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította, mivel az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem volt lehetséges.

[36] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban az alábbiakat kell szem előtt tartania:

[37] A második kereseti időszak tekintetében a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pont szerinti jogcím vizsgálatakor értékelnie kell, hogy a KMB szabályzat 2022. augusztus 12. napjától hatályos, annak 2. pont b)-c) alpontjait és 44. pontját érintő módosításai nem sérthetik a 30/2015. BM rendelet szolgálati beosztásra vonatkozó szabályait (2. sz. mellékletét), ezzel együtt a Hszt.-nek a besorolásra (114-119. §), valamint az illetmény meghatározására (154-162. §) kialakított kogens rendelkezéseit sem, mellyel összefüggésben nem lehet olyan értelmezésre jutni, hogy a körzeti megbízotti beosztás magában foglalná a járőri beosztás majdnem valamennyi feladatát (2.Kf.700.405/2023/5., 2.Kf.700.459/2023/4.) A felperesnek kell megfelelő tényállítást tennie arra, hogy az általa ellátott, a keresetében megjelölt feladatok miért nem illeszthetők be a körzeti megbízotti beosztásába.

[38] Az elsőfokú bíróság a [40] bekezdés szerinti értelmezési keretre figyelemmel – a harmadik kereseti időszak kapcsán – azt sem hagyhatja figyelmen kívül, hogy 2023. február 1. napjától a Hszt. 71. § (3) bekezdése értelmében a hivatásos állomány tagja akkor jogosult megbízási díjra, ha az (1) bekezdés c) pontja szerinti többletfeladat ellátásával jelentős többletmunkát végez, és a szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatkörrel való megbízás nem eseti jellegű. A nem eseti jelleg a módosítást megelőzően is követelmény volt (azt a bírói gyakorlat egyértelműen kialakította), ugyanakkor - többletfeladat ellátása esetén - a jelentős többletmunka végzése külön vizsgálándó, konjunktív tényállási elem, amely esetében a bizonyítási érdek a felperest terheli.

[39] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban a másodfokú bíróság fenti iránymutatása alapján kell a hiányzó tényállást megállapítania és annak birtokában - a Hszt.

71. § (1) bekezdés c) pontja, mint általa helytállónak talált és a másodfokú bíróság által is osztott jogalap vonatkozásában – a jogi álláspontját levezetnie.

[40] A másodfokú bíróság a Kp. 110. § (3) bekezdése értelmében a peres felek másodfokú eljárásban felmerült perköltségét megállapította, annak viseléséről az eljárást befejező határozatában az elsőfokú bíróság dönt. A másodfokú perköltséget a Pp. 81. § (1)-(2) és 82. § (3) bekezdései, továbbá a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján a felperes és az alperes által igényelt költségigénnyel egyezően állapította meg, mivel a fellebbezés és az ellenkérelem elkészítésének munka- és időigényéhez képest a felszámított összegeket nem ítélte eltúlzottnak.

[41] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 112. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2025. január 8.

dr. Németh Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Farkas Ervin s.k.
előadó bíró

dr. Szeles Balázs György s.k.
bíró